

ENCJ NEWSLETTER

ENCJ biļetens 2025. gada janvāris - marts

Saturs

Beļģijas Tieslietu augstā padome	2
Jaunās Augstās padomes locekļu ievēlēšana	2
Eiropas Tieslietu padomju tīkls	3
Situācija Ungārijā.....	3
Latvijas Tieslietu padome	7
Projekta "Tiesu sistēmas efektivitātes un budžeta plānošanas uzlabošana Latvijā" uzsākšana	7
Lietuvas Tieslietu padome	8
Ievēlēta jauna Tieslietu padomes vadība	8
Slovākijas Republikas Tieslietu padome	9
Tieslietu padomes tīmekļa vietnē publicētā likumdošanas darbība	9

Belģijas Tieslietu augstā padome

Jaunās Augstās padomes locekļu ievēlēšana

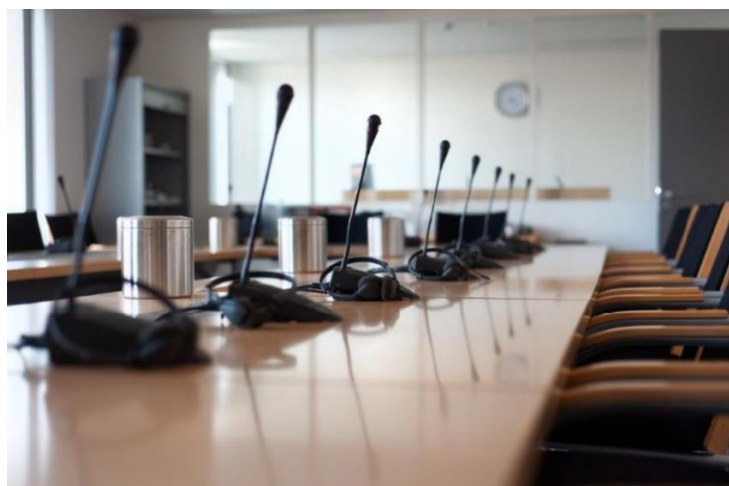
Sagatavojis ENCJ birojs

2025. gada 3. februārī sāka jaunievēlētie 44 Belģijas Tieslietu padomes HRJ/CSJ) locekļi. HRJ/CSJ sastāvs mainās ik pēc četriem gadiem.

2024. gada 21. jūnijā Belģijas tiesneši ievēlēja 22 locekļus, bet 13. Senāts iecēla 22 locekļus, kas nav tiesneši. Puse locekļu ir franciski runājoši, bet otra puse - holandiski runājoši. Jauktais sastāvs Augstākajā padomē ir nostiprināts Konstitūcijā.

Katrā kolēģijā ir vienāds locekļu skaits, un to veido vienlīdzīgi pārstāvēti, no vienas puses, tiesneši un prokuratūras ierēdņi, kurus ievēl tieši viņu kolēģi saskaņā ar likumā paredzētajiem nosacījumiem un kārtību, un, no otras puses, citi locekļi, kurus iecēļ Senāts ar divu trešdaļu balsu vairākumu.

Jaunā Augstākās tiesas padomes jaunā sastāva pirmā sanāksme notika 2025. gada 29. janvārī, un tajā tika iecelti četri locekļi birojā, kas pārrauga padomes ikdienas darbību. Katrs no četriem biroja locekļiem 2025.-2029. gada pilnvaru laikā vadīs kādu komiteju un vienu gadu vadīs Augsto padomi.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Eiropas Tieslietu padomju tīkls

Situācija Ungārijā

ENCJ valde 2025. gada 31. janvārī apmeklēja Budapeštu, lai iegūtu vairāk informācijas par pašreizējo situāciju. Valde tikās ar attiecīgajām tiesu sistēmas pārvaldībā iesaistītajām struktūrām: Ungārijas Tieslietu padomi (OBT), Valsts tiesu biroju (OBH), tieslietu ministru un tiesnešu asociāciju MABIE un Res Judicata pārstāvjiem.

Augstā inflācija ir negatīvi ietekmējusi tiesnešu un tiesu iestāžu darbinieku algas Ungārijā. Tā kā algas netika indeksētas vai paaugstinātas, tiesnešu un tiesu iestāžu darbinieku stāvoklis Ungārijā pēdējos ir ievērojami pasliktinājies. Šo problēmu vēl vairāk saasināja būtisks algu pieaugums citās nozarēs, tostarp likumdošanas un izpildvaras valsts sektorā, kas radīja ievērojamas atšķirības starp dažādām valsts struktūrām. Tas tiesu neatkarību¹.

Tomēr pēc Tieslietu ministrijas iniciatīvas, 2024. gada 22. novembrī noslēdzot četrpusēju nolīgumu (turpmāk "nolīgums") starp OBT, OBH, Kuria un Tieslietu ministriju, tiesnešu atalgojuma iespējamais palielinājums tika piesaistīts plašākām izmaiņām. ENCJ kritiski vērtēja nolīgumu, jo:

(1) Nolīgumā paredzēts, ka būtiska tiesnešu atalgojuma vērtības atjaunošana notiks tikai tad, ja tiks ieviestas izmaiņas tiesnešu darba apstākļos.

(2) Nolīgums ir formulēts tik plaši, ka nebija iespējams pietiekami skaidri noteikt, kādas tieši saistības parakstītāji uzņemas².

Nolīguma noslēgšana un nekonsultēšanās izraisīja Ungārijas tiesnešu stingru denonsēšanu. Ungārijas tiesneši stingri un publiski pauda viedokli par tiesu neatkarības jautājumu un par to, ka nav pareizi izmantot tiesnešu algas kā līdzekli, lai izdarītu spiedienu uz tiesnešiem³. Šajā kontekstā ENCJ valde devās uz Budapeštu.

Par tiesnešu tiesībām paust viedokli. Piesardzīgā konvencija, ka tiesnešiem ir jāpaliek klusiem par politiski strīdīgiem jautājumiem, nav piemērojama, ja ir apdraudēta tiesu varas integritāte un neatkarība. Tiesnešiem ir ne tikai tiesības brīvi izteikties par jautājumiem, kas saistīti ar tieslietu izpildi, bet arī pienākums izteikties, ja, tostarp tiesu vara, ir apdraudēta.

¹ 2024. gada 24. jūlijs ENCJ Valdes paziņojums par tiesnešu atalgojuma situāciju Ungārijā

² ENCJ Atklātā vēstule 2024. gada 19. decembris

³ Skatīt <https://mabie.hu/berjavaslat/felhivas-velemenynyilvanitasra-csatlakozo-nyilatkozatok-megkueldesere>.

neatkarība ir apdraudēta. Tagad Eiropas tiesu iestādēm ir kolektīvs pienākums skaidri un pārliecinoši iebilst pret valdības priekšlikumiem, kas apdraud atsevišķu tiesnešu vai Tieslietu padomju neatkarību⁴.

No tā izriet, ka tad, ja tiesnesis šādus paziņojumus sniedz ne tikai kā privātpersona, bet arī tiesnešu padomes, tiesnešu apvienības vai citas tiesu varas pārstāvības struktūras vārdā,⁽⁵⁾ aizsardzība, kas būtu jānodrošina šim tiesnesim, ir pastiprināta

Tāpēc ENCJ valde atzinīgi vērtē un atbalsta to, ka Ungārijas Tieslietu padome, Ungārijas tiesnešu asociācijas un atsevišķi tiesneši ir nolēmuši runāt par nepieciešamību nodrošināt tiesu neatkarību un par draudiem, ar kuriem saskaras Ungārijas tiesu sistēma. Ir ļoti svarīgi, lai šie jautājumi tiktu darīti zināmi plašākai sabiedrībai un paliktu šādas uzmanības centrā. Tāpēc ENCJ valde aicina visas ieinteresētās personas un brīvos plašsaziņas līdzekļus Ungārijā palielināt informētību par šo situāciju, padarot šīs darbības pēc iespējas redzamākas.

Par pienācīgu apspriešanos attiecībā uz tiesu sistēmas reformām. ENCJ delegācija arī uzzināja, ka 2024. gada 20. decembrī pieņemtos tiesību aktu grozījumus, kuru mērķis ir īstenot nolīgumu, ir iesniedzis parlamenta deputāts, tādējādi apejot parasto likumdošanas procedūru. Attiecīgais parlamenta deputāts ir arī ministra vietnieks Ungārijas valdībā. Tā rezultātā par tiesību akta projektu nav notikušas pienācīgas konsultācijas ne ar OBT, ne ar tiesu iestādēm. Tas notika, neraugoties uz to, ka ierosinātais tiesību akts galvenokārt attiecas uz tiesu iestādēm. Lai gan ieinteresēto personu pamatojums par nepieciešamību izmantot šo konkrēto likumdošanas procedūru ir atšķirīgs, galarezultāts paliek nemainīgs - pienācīgu konsultāciju trūkums.

ENCJ valde atkārtoti uzsver, ka tiesnešiem (un jo īpaši Tieslietu padomēm) ir ļoti svarīgi iesaistīties katrā to priekšlikumu izstrādes un īstenošanas posmā, kas attiecas uz tieslietu pārvaldību. Ir būtiski, lai izpildvara un likumdevēja vara ievērotu tiesu varas neatkarību un veiktu izmaiņas tiesu sistēmā tikai pēc nozīmīgām konsultācijām ar tiesu varu⁶.

Šādai apspriešanai būtu jānodrošina pietiekami daudz laika, lai iepazītos ar visiem priekšlikumiem un tiem pievienotajiem materiāliem, lai pilnvērtīgi un informēti apspriestu tiesību aktu projektus, kā arī lai formulētu pamatotu viedokli par ierosinātajām izmaiņām. Apspriešanās mērķis netiktu sasniegts, ja tiesu iestāžu atzinuma iegūšana tiktu uzskatīta tikai par formalitāti. Tādēļ tiesnešu viedoklis ir rūpīgi jāizvērtē izpildvarai un likumdevējvarai, un šie viedokļi ir reāli jāņem vērā.

Lai nodrošinātu tiesu varas neatkarību un ļautu reformām būt efektīvām un radīt uzticību gan pašiem tiesnešiem, gan sabiedrībai⁽⁷⁾, ir nepieciešamas pilnvērtīgas konsultācijas. Jāuzsver arī tas, ka nolīguma noslēgšanu pašu par sevi nekādā ziņā nevar uzskatīt par pienācīgu apspriešanos.

⁴ ENCJ Kompendijs par tiesu iestāžu padomēm, [ENCJ Atēnu deklarācija par tiesu iestāžu solidaritāti \(2022\)](#), p. 5.

⁵ Turpat.

⁶ ENCJ Lisabonas deklarācija par pozitīvām pārmaiņām [CCJE atzinums Nr. 24 \(2021\)](#), [\(2018\)](#), [Varšavas deklarācija par tiesiskuma nākotni Eiropā \(2016\)](#), [CCJE atzinums Nr. 10 \(2007\)](#),

⁷ ENCJ Kompendijs par tiesu iestāžu padomēm

Šāda apspriešanās un atzinuma sniegšana par tiesību aktu grozījumiem, kas attiecas uz tiesu sistēmu, jau ir viena no funkcijām, kas saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem ir uzticēta OBT (2011. gada Likuma CLXI par tiesu organizāciju un pārvaldi 103. pants). Atsevišķa parlamenta deputāta izmantošana neseno pieņemto tiesību aktu ieviešanai (kā aprakstīts iepriekš) pilnībā izjauc likumdošanas aizsardzības mērķi. Lai ievērotu pienācīgus standartus, ENCJ valde uzskata, ka ir jāveic jēgpilnas konsultācijas par jauniem tiesību aktiem neatkarīgi no konkrētās procedūras, ko izpildvara vai likumdevēja vara ir izvēlējusies šādu ierosināto tiesību aktu grozījumu ieviešanai.

Par pakalpojumu tiesām. Dienesta tiesas ir nozīmīga Ungārijas tiesu sistēmas daļa. Šīs tiesas nodarbojas ar tiesnešu disciplinēšanu. Dažas ieinteresētās personas sanāksmēs Budapeštā puda nopietnas bažas par iespējamām izmaiņām attiecībā uz dienesta tiesām. ENCJ valde uzskata, ka jebkādas iespējamās izmaiņas šajā sakarā ir īpaši satraucošas. Disciplinārtiesas var tikt izmantotas, lai izdarītu spiedienu uz tiesnešiem, izmantojot disciplinārlietas pret atsevišķiem tiesnešiem, kuri pauž viedokli par tiesu neatkarību un . Ir skaidrs, ka tas var radīt atvēsinošu ietekmi.

ENCJ valde atkārtoti uzsver, ka disciplinārlietas ir līdzeklis, kas nodrošina, ka tiesneši ievēro atbilstošus profesionālos standartus,⁽⁸⁾ taču tās nedrīkst graut tiesu varas neatkarību. Disciplinārā atbildība ļauj saukt tiesnešus pie atbildības nopietnu pārkāpumu gadījumos, kas būtiski mazina sabiedrības uzticību tiesnešu objektivitātei un neatkarībai. Disciplinārā atbildība nedrīkst traucēt tiesnešu individuālo tiesību, piemēram, vārda brīvības, likumīgu īstenošanu. Jo īpaši disciplinārlietas nedrīkstētu izmantot, lai sodītu tiesnešus par to, ka viņi pilda savu pienākumu, ja ir apdraudēta tiesu neatkarība.

ENCJ valde aicina visas iesaistītās puses nodrošināt, lai nekādas izmaiņas dienesta tiesu sistēmā neradītu iespēju izmantot disciplinārlietas kā līdzekli, ar ko vērsties pret tiesu varas neatkarību, vājināt tiesnešu tiesības paust savu viedokli vai graut sabiedrības uzticību tiesnešu objektivitātei.

Attiecībā uz tiesnešu algām. Visbeidzot, ENTK jau ir paudusi nostāju jautājumā par tiesnešu atalgojuma nepietiekamību Ungārijā⁹ un par negatīvo ietekmi, ko tas var atstāt uz tiesnešu neatkarību. Lai gan situācija ir nedaudz uzlabojusies, no 2025. gada 1. janvāra palielinot atalgojumu parasto tiesu tiesnešiem par 15 %, šis palielinājums nav pietiekams, lai kompensētu inflācijas ietekmi, kas pēdējos gados noveda pie atalgojuma samazināšanās. Nolīgumā ir paredzēts zināms palielinājums turpmākajos gados. Tomēr šis palielinājums vēl nav paredzēts tiesību aktos, un ierosinātā palielinājuma faktiskā vērtība (tāda, kāda tā ir) lielā mērā ir atkarīga no turpmākā inflācijas apjoma Ungārijā. Tādēļ Valdes bažas lielā mērā paliek neatrisinātas.

ENCJ valde secina, ka Ungārijas tiesu varas neatkarība pašlaik saskaras ar nopietnām problēmām. ENCJ atbalsta Ungārijas Tieslietu padomi tās centienos aizsargāt tiesu neatkarību un ieņemt skaidru nostāju jautājumos, kas var apdraudēt tiesu neatkarību. ENCJ mudina OBT izmantot visus juridiskos un praktiskos līdzekļus, lai

⁸ [CCJE Atzinums Nr. 27, rec. 1-2.](#)

⁹ [ENCJ Valdes paziņojums par tiesnešu atalgojuma situāciju Ungārijā.](#)

tās rīcībā, lai pilnībā informētu valdību, likumdevēju un sabiedrību kopumā par savu nostāju visos jautājumos, kas skar tiesnešu neatkarību un integritāti.

ENCJ ir iecerējusi cieši uzraudzīt situāciju Ungārijā un turpināt palīdzēt Ungārijas tiesnešiem, kā vien tā var. Valde uzsver, ka piedāvātais atbalsts ir tiesnešu solidaritātes akts. Tiesu iestādēm visā Eiropā būtu aktīvi jāsadarbojas un jākoordinē centieni, lai palīdzētu tām jurisdikcijām, kurām ir nepieciešams atbalsts. Turklāt ENCJ uzskata, ka Eiropas tiesu iestādēm ir kolektīvs pienākums skaidri un pārliecinoši paust savu nostāju pret jebkādiem notikumiem, kas varētu apdraudēt atsevišķu tiesnešu, tiesu iestāžu vai Tieslietu padomju neatkarību¹⁰.

¹⁰ [ENCJ Atēnu deklarācija par tiesu iestāžu solidaritāti \(2022\), 11. lpp.](#)

Latvijas Tieslietu padome

Projekta "Tiesu sistēmas efektivitātes un budžeta plānošanas uzlabošana Latvijā" uzsākšana

2024. gada 6. septembrī Tieslietu padome uzsāka projektu "*Tiesu efektivitātes un budžeta plānošanas uzlabošana Latvijā*", ko finansē Eiropas Savienība ar Tehniskā atbalsta instrumenta (TSI) starpniecību. Projekta mērķis ir uzlabot tiesu sistēmas efektivitāti un budžeta plānošanas spēju, lai īstenotu strukturālās reformas.

Šī iniciatīva ilgs 18 mēnešus, un tās ietvaros tiks izstrādāts ziņojums par pašreizējo situāciju Latvijas tiesu sistēmā, izstrādāti ieteikumi un ceļvedis tiesu sistēmas institucionālajai reformai, izstrādāts statistikas modelis darba slodzes un budžeta aspektu novērtēšanai, kā arī izmēģinājuma metodoloģijas, apmācības un rokasgrāmata par tiesu sistēmas datu vākšanu un resursu novērtēšanu.

Projekta vadības padomē Tieslietu padomi pārstāv Tieslietu padomes loceklis un Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs Juris Siliņš. Pirmā kopīgā projektā iesaistīto pušu tikšanās notika 2024. gada 18. oktobrī, lai vienotos par turpmāko sadarbību projekta ietvaros.

Lietuvos Tieslietu padome

Ievēlēta jauna Tieslietu padomes vadība

Sagatavojis ENCJ birojs

2024. gada 18. oktobrī tiesnešu pilnsapulcē tika ievēlēts Lietuvas Tieslietu padomes jaunais sastāvs.

Par Tieslietu padomes priekšsēdētāju aizklātā balsojumā vienbalsīgi tika ievēlēta Lietuvas Augstākās tiesas priekšsēdētāja Dr. Danguole Bublīene (Dr. Danguolė Bublīenė), par Tieslietu padomes priekšsēdētāja vietnieku vienbalsīgi tika ievēlēts Lietuvas Apelācijas tiesas priekšsēdētājs Nerijus Meilutis, bet par Tieslietu padomes sekretāri Viļņas apgabaltiesas Viktorija Šelmiene.

"Es uzskatu, ka turpmākajos četros jaunās Tieslietu padomes darba gados ir jāturpina stiprināt trīs galvenās darba jomas - sadarbība, komunikācija un kvalitāte. Tiesnešu kopienai ir jābūt spēcīgai, atvērta, inovatīvai, nebaidoties no izaicinājumiem un kritikas. Cieša sadarbība starp tiesu varu un konstitucionālajām iestādēm ir ļoti svarīga, lai atrisinātu dažus sistēmiskus jautājumus. Nepieciešams pastāvīgs dialogs, diplomātija un konsekvents darbs," uzreiz pēc ievēlēšanas paziņojumā sacīja Dr. D. Bublīene.

Lietuvas Tieslietu padomes sastāvā ir 17 tiesneši. Padomes pilnvaru termiņš ir četri gadi, un tiesnešus var ievēlēt ne vairāk kā uz diviem termiņiem pēc kārtas.

Slovákijas Republikas Tieslietu padome

Tieslietu padomes tīmekļa vietnē publicētā likumdošanas darbība

Sagatavojis ENCJ birojs

2024. gada otrajā pusē Slovākijas Republikas Tieslietu padome sāka tiešsaistē dalīties ar informāciju par savu likumdošanas darbību, tostarp komentāriem par ierosinātajiem tiesību aktu grozījumiem. Informācija ir pieejama Tieslietu padomes tīmekļa vietnē sadaļā "Tieslietu padomes likumdošanas darbība Súdnej rady Slovenskej republiky" (Tieslietu padomes likumdošanas darbība), kas pieejama galvenajā izvēlnē.

2024. gada pēdējos divos mēnešos Tieslietu padome jau ir sniegusi savus komentārus par ierosinātajiem grozījumiem attiecībā uz diviem būtiskiem Slovākijas tiesu sistēmas elementiem. Novembrī tika piezīmes par būtiskām izmaiņām Tiesnešu akadēmijā. Decembrī tika sniegti apsvērumi par ierosināto īpašas atļaujas ieviešanu prokuroru priekšlaicīgai pensionēšanai, uzsverot nepieciešamību līdzīgas tiesību normas iekļaut arī tiesnešiem.

Iniciatīva publicēt likumdošanas darbību tiešsaistē ir vēl viens solis ceļā uz Slovākijas Republikas Tieslietu padomes pārredzamības un pārskatatbildības palielināšanu, ļaujot tiesu sistēmas locekļiem un pilsoņiem piekļūt informācijai praktiskā un ērtā .

[SÚDNA RADA](#) ▾ | [KANCELÁRIA](#) ▾ | [SUDCOVIA](#) ▾ | [PODANIA NA SÚDNU RADU](#) ▾

[SK](#) / [Súdna rada Slovenskej republiky](#) / [Legislatívna činnosť Súdnej rady Slovenskej republiky](#)

Legislatívna činnosť Súdnej rady Slovenskej republiky

Legislatívna iniciatíva

Do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov patrí oprávnenie predkladať ministromi spravodlivosti Slovenskej republiky podnety na prijatie všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich organizáciu súdnictva, konanie pred súdmi a postavenie sudcov.

[Pripomienkovanie všeobecne záväzných právnych predpisov a koncepčných dokumentov](#)